

ANTIKVARISK DOKUMENTASJON

Strømgaten 10

Innhold

1 Innledning.....	2
2 Sammendrag	4
3 Vernestatus - sentrale begreper.....	5
4 Områdets historie og områdebeskrivelse	6
5 Bygningen	8
5.1 Realia	9
5.2 Bygningshistorie	9
5.4 Bygningsbeskrivelse.....	17
5.4.1 Konstruksjon.....	17
5.4.2 Fasader	17
5.4.3 Interiør/planløsning.....	21
5.4.4 Uteområde	26
6 Verneverdier og anbefalinger.....	27
7 Kilder.....	28

1 Innledning

Historisk har offentlige byggeri ofte vært påkostet og prestisjetungt, kjennetegnet ved solide og varige materialer og høy arkitektonisk kvalitet. Tidligere privateide bygninger, også disse av svært høy kvalitet, har av ulike årsaker kommet i offentlig eie. Slik har kvalitet og historie sammen ført til at Bergen kommune nå eier en rekke bygninger med høy kulturhistorisk verdi.

Bergen kommune, ved Etat for bygg og eiendom, har satt i gang et omfattende arbeid for å få oversikt over vedlikeholdsbehovet og tilstanden på de kommunale bygningene, og iverksetter tiltak med sikte på å oppnå et alminnelig vedlikeholds nivå for alle eiendommene. For de verneverdige bygningene er dette også i tråd med nasjonale målsettinger for kulturminneforvaltningen. Et godt vedlikeholds nivå sikrer bevaringsverdier og fører samtidig til reduksjon i behovet for omfattende reparasjonstiltak. Dette betyr også at originalmaterialer og bygningsdeler i større grad kan bevares, fremfor å skiftes ut, og er derfor et godt kulturminnevern.

Våren 2015 har Byantikvaren dokumentert 32 kommunale bygninger med kulturhistorisk verdi. Bygningene har ulikt formelt vern. Dette skyldes flere forhold. De dokumenterte bygningene er likevel alle definert som verneverdige bygninger av Byantikvaren og bør forvaltes som det. Bygningene er i kategoriene barnehager, kulturbygg og administrasjonsbygg. Listen dekker ikke alle de kommunalt eide bygningene i disse kategoriene. Noen bygninger og bygningskompleks er nylig istandsatt, eller er under istandsetting, og faller derfor utenfor dette kartleggingsprosjektet. I samråd med Byantikvaren, har Etat for bygg og eiendom valgt ut bygningene med verneverdi innenfor de tre kategoriene og gitt Byantikvaren i oppdrag å lage enkle kulturhistoriske rapporter for disse. Rapportene inngår i eiendomsdatabasen for kommunale bygninger og som bakgrunnsmateriale for tilstandskartlegging av disse bygningene. Den bygg- og branntekniske tilstandskartleggingen er utført av eksterne konsulenter på oppdrag, med utgangspunkt i standard for tilstandskartlegging av verneverdige og fredete bygninger, og har gått parallelt med dokumentasjonsarbeidet. Innenfor tilgjengelig kapasitet og anledning, har Byantikvaren deltatt på en rekke av tilstandskartleggingene for å kunne bistå med informasjon og konkrete kulturminnefaglige råd vedrørende anbefaling av tiltak for brannsikring og vedlikehold.

Eiendommene representerer en bygningskatt for fellesskapet og viser hele spennet mellom internasjonale ikon og mer anonyme og tidstypiske bygninger, alle uttrykk for idealer og strømninger i sin samtid. I dokumentasjonsarbeidet Byantikvaren her har gjort for et stort antall bygninger, har det ikke vært mulig med grundige analyser eller kildesøk. Bestillingen har vært enkle rapporter som kan danne et bilde av de kulturhistoriske verdiene knyttet til den enkelte

bygningen, som et «føre var» ved planlegging og gjennomføring av tiltak. De kulturhistoriske rapportene er derfor ikke uttømmende for de enkelte bygningene, men baseres på tilgjengelige digitaliserte kilder, egne arkiver, litteratur, fagkunnskap og faglige vurderinger. Det er ikke gjort fysiske arkivøk i offentlige arkiv, og heller ikke bygningsarkeologiske undersøkelser. Det må derfor tas høyde for eventuelle feilkilder. En grundigere analyse kan være nødvendig dersom det skal gjøres mer omfattende tiltak på enkeltbygninger. Gjennom arbeidet har Byantikvaren fått god kjennskap til de enkelte bygningene. Rapportene gir noen overordnede anbefalinger og råd for hvordan de kulturhistoriske verdiene best kan ivaretas i hver enkelt bygning. Uten at konkrete tiltak er planlagt, er det likevel vanskelig å gi noe annet enn mer generelle anbefalinger basert på verneverdiene som beskrives. Vi vil derfor understreke at Byantikvaren gjerne bistår med råd når konkrete tiltak skal gjennomføres, slik at man sammen kan finne gode løsninger for både bruk, drift og vern. Vi vil i denne anledning også peke på Riksantikvarens veiledere som nyttige kilder til informasjon av mer bygningsteknisk karakter. (Se <http://www.ra.no/Veiledning>).

Følgende 32 bygninger er inkludert i dette dokumentasjonsprosjektet:

Barnehager	Administrasjonsbygg	Kulturbygg
Kalfarveien barnehage	Kommunehuset i Arna	Barnas Kulturhus
Kalmargaten barnehage	Kommunehuset i Eidsvåg	Ungdommens Hus
Nordnes bydelshus-Klosteret bhg	Kommunehuset på Nesttun	Danckert Krohn seniorsenter
Rosetårnet barnehage	Neumannsgt 1	Lysverksbygget (KODE 4)
Sletten barnehage	Strømgaten 10	Rasmus Meyers samlinger (KODE 3)
Indre Arna familiebarnehage	Hagerupsgården	Gamle Norges Bank
Laksevåg barnehage	Gamle Brannstasjon	Latinskolen
Årstad Brannstasjon barnehage	Gamle Bergen Kretsfengsel	Schøtstuene
	Det gamle rådhus	Siljustøl
	Magistratbygningen	Troldhaugen
	Bergen rådhus	Landås hovedgård
	Manufakturhuset	
	Gamle Tinghus	

En god bruk hvor kulturminneverdiene legger premisser, er også et godt langsiktig vern av bygningene. På den annen side, vil også de kulturhistoriske verdiene i bygningene gi kvaliteter til den daglige bruken.

Rapportenes oppbygning er lik og basert på våre erfaringer med tidligere kulturhistoriske rapporter. Innledningsvis har de et sammendrag av rapporten, samt definisjon av sentrale fagbegreper. Dernext følger en kort områdebeskrivelse for å sette bygningene inn i en fysisk kontekst, før selve bygningen beskrives og settes i kulturhistorisk sammenheng. Rapportene avsluttes med en vurdering av verneverdier, faglige anbefalinger og kildeangivelser, samt eventuelt kartmateriale. Hvor omfattende de enkelte delene i rapportene er, vil avhenge av kildetilfang og betydning for forståelsen av den kulturhistoriske bygningen. En del fotomateriale er tatt med i rapportene som illustrasjoner. Vi har også et mer omfattende fotomateriale som vil gjøres tilgjengelig for Etat for bygg og eiendom.

Byantikvaren takker for oppdraget og ser frem til videre godt samarbeid i forvaltningen av disse bygningsskattene.

2 Sammendrag

Strømgaten 10 er et sammenbygd kompleks, opprinnelig tre bygninger. Den delen av bygget som ligger på hjørnet Vestre Stømkai og Strømgaten ble tegnet spesielt for Bergen Elektrisitetsverk av arkitekt Einar Oscar Schou i 1915.

3 Vernestatus - sentrale begreper

Verneverdig: At en bygning er verneverdig betyr at den er verdt å verne/bevaringsverdig/verdt å ta vare på fordi det har kulturhistorisk, arkitektonisk eller en annen type verdi. At bygningen er verneverdig innebærer likevel ikke at den har en juridisk vernestatus.

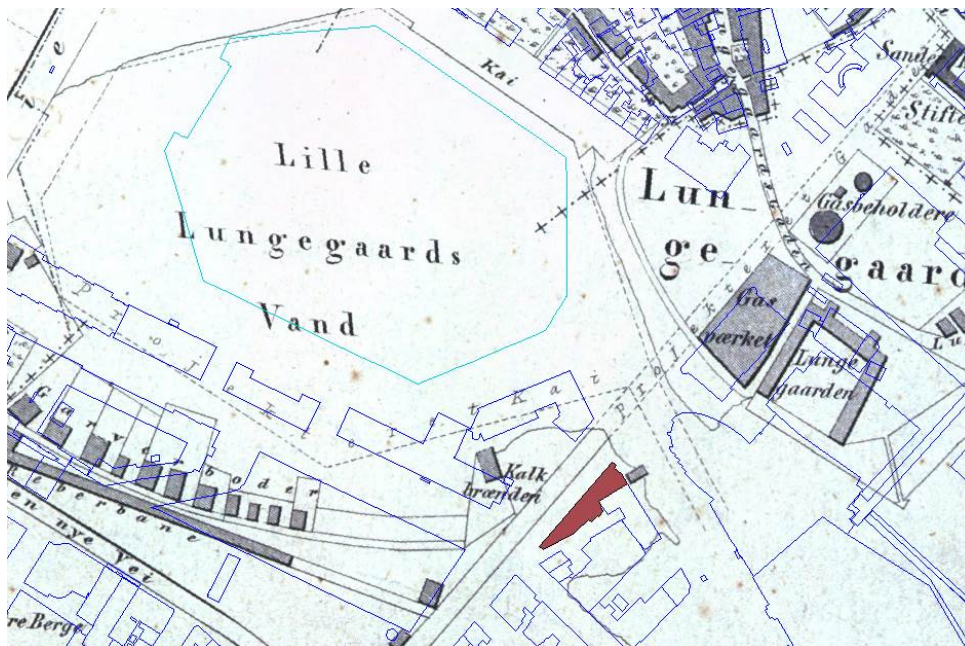
Vernet: Når en bygning er vernet, har den en formell, juridisk vernestatus og kan ikke uten videre rives eller endres. En vernet bygning kan enten være regulert til spesialområde bevaring/hensynssone i en kommunal reguleringsplan eller fredet etter kulturminneloven (se dette). Noen bruker vern/vernet bare om det reguleringsmessige vernet og ikke om fredning, men "vernet" er egentlig en samlebetegnelse.

Fredet: Ordene fredet og vernet brukes ofte om hverandre, men fredet brukes oftest om – og bør forbeholdes for - kulturminner som er fredet etter kulturminnevernets egen særlov, kulturminneloven. Ordet brukes slik i dette dokumentasjonsprosjektet. Kulturminner kan være automatisk fredet i kraft av sin alder ("fornminner" fra før 1537, stående bygninger fra før 1650 samt sunkne skip og samiske kulturminner som er eldre enn 100 år). Yngre kulturminner kan vedtaksfredes av Riksantikvaren. Dette krever en høringsprosess og et vedtak. Hvis et kulturminne av nasjonal verdi er truet, kan Riksantikvaren eller fylkeskommunen gå til midlertidig fredning mens fredningssaken utarbeides.

SEFRAK: SEFRAK er et nasjonalt bygningsregister. Registeret skulle inneholde alle bygninger i Norge bygd før 1900. Mange steder er bygningene også evaluert med tanke på verneverdi. Registeret ble hovedsakelig utarbeidet mellom 1970- og 1990-tallet, men det ble aldri komplett, og noen steder pågår fremdeles registreringer. Navnet SEFRAK er en forkortelse for Sekretariatet for registrering av faste kulturminner i Norge, som er det organet som startet arbeidet med registreringen.

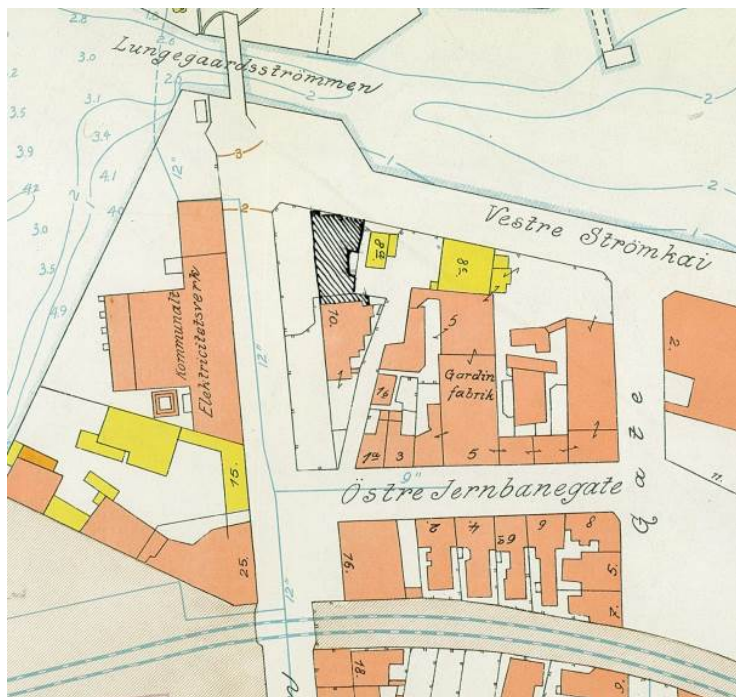
4 Områdets historie og områdebeskrivelse

Historisk og topografisk har området sett svært annerledes ut enn det gjør i dag. Små-Strømmen mellom Store- og Lille Lungegårdsvann var tidligere åpen der Strømgaten går i dag. Det ble først bygget bro over strømløpet mellom Lungegårdsmarken og Nygårdsmarkene i 1867. Store- og Lille Lungegårdsvann har blitt betydelig utfylt siden den gang.

Figur 1: Handbergs bykart fra 1864 viser de nye prosjekterte gatene, kartet viser også at både Store- og Lille Lungegårdsvann har blitt betydelig utfylt siden den gang (Kilde: Bergen kommune).

Jernbanesporet til Vossebanen, som åpnet i 1883, gikk tvers gjennom bakgårdene på Nedre Nygård, i et gateløp som gikk mellom gatene som i dag er Lars Hilles gate og Daniel Hansens gate. Disse gatene het frem til 1920-tallet Østre- og Vestre Jernbanegate (se figur 2 på neste side). Jernbanestasjonen lå de første tiårene på sørvestre side av Lille Lungegårdsvann og ble oppført i 1882 (revet i 1976). Lillestrømmen ble gjenfylt i 1926, og området fikk sin nåværende form.

Figur 2: Kartet viser området ca 1910 før Småstømmen ble fylt igjen. En ser også togsporene til Vossebanen (Kilde: Bergen kommunes byggesaksregister).

5.1 Realia

Byggeår:	1880, 1888, 1916
Adresse:	Strømgaten 10
Gnr./Bnr.:	164/1210
Bygningsnr.:	13914273
Plan-ID:	KPA planID 60910000, ikrafttrådt: 24.04.2013 KDP Sentrum planID 15780000, ikrafttrådt: 10.12.2001 ReguleringsplanID 4800600, ikrafttrådt: 19.10.2009
SEFRAK-ID:	-
Askeladden-ID:	-
Vernestatus:	KPA: hensynssone Bevaring kulturmiljø jfr. retningslinje § 27.3.5 RP: Regulert til spesialområde bevaring

5.2 Bygningshistorie

Strømgaten 10 består egentlig av tre bygninger med ulike byggeår (1880, 1888 og 1916). Bygningene har også blitt bygget på og endret undervegs. Bygningene er slått sammen i matrikkelen og har i dag ett bygningsnummer.

Den eldste av bygningene er på 1880-kartet vist som et murhus i to etasjer, og var oppført i teglstein som villa for malermester J. Andersen i 1881-82 (von Achen (1981)). Bygningen hadde opprinnelig en spiss midtgavl, og fremsto den gangen med upussede fasader i nygotisk historisme (se figur 5). Fasadelivet var kunstferdig utformet ved dekorativ oppmuring av teglen med relieffvirkning, en kvalitet som til dels er ivaretatt i dagens fasade. Det er trolig brukt både rød og gul tegl.

En verkstedbygning på én etasje ble bygget til i sørvestenden allerede i 1888 (se figur 5 og 6). Det lave utbygget helt i enden kunne, ut fra murverket å dømme, være oppført samtidig, men kart fra 1913 gjengir et tilbygg her som er i tre. Det kan også være bygget som sykkelkur i forbindelse med en større påbygging i 1946. Murverket ser da ut til å være yngre enn på «hovedbygningen», men i kopierende utførelse. Avslutningen av bygningen med dette utbygget kan virke noe uavklart, og opprinnelsen er altså noe usikker. I 1911 ble imidlertid villaen bruksendret til kontor for Elektrisitetsverket. En del vinduer i fasaden ble utvidet i den

forbindelse. Ut fra byggesøknaden kan det dessuten se ut til at villaen allerede en tid hadde blitt brukt som verkstedlokaler.

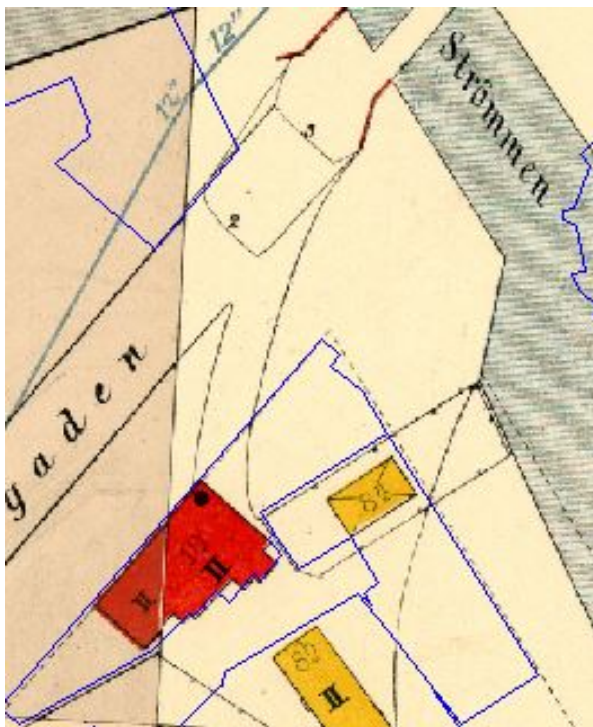
Figur 3: Det lille utbygget i enden av bygningen er også dekorativt murt. Det er usikkert når det har kommet til i murt utførelse (Foto: Byantikvaren 2015).

Disse to bygningene stod tilnærmet uendret slik frem til 1946. Dette året ble begge to bygget på til tre etasjer, og eksteriøret vesentlig endret. De fremsto nå som én stor bygning med samme høyde og enhetlig fasadeutforming, som i hovedtrekk er bevart frem til i dag. Ansvarlig søker for

tiltaket var byarkitekten, som på det tidspunkt var Kaspar Hassel. Utbygget i enden ble ikke hevet, men man søkte om et lengre sykkelskur her som skulle avsluttes i en spiss, dette ble imidlertid avslått.

I 1916 ble hjørnebygningen mot Vestre Strømkai oppført i tre etasjer i tidens byggestil, som var nordisk nybarokk. Den ble oppført som kontorbygning for Bergens Electricitetsverk etter tegninger av Einar Oscar Schou (1877-1966), aller mest kjent for Den Nationale Scene. I 1937 ble loftet på denne bygningen bygget mye om, ved arkitekt Jon Knutsen. Dette skjedde i forbindelse med at kommunens reguleringsavdeling flyttet inn, noe som hadde sin foranledning i at Bergen Lysverkers storslåtte administrasjonsbygning like over gaten sto ferdig dette året, og BLV flyttet ut av lokalene i Strømgaten 10 og over dit. Ut fra byggetegningene (figur 12) ble det store hjørnetårnet fjernet og venstre del av østfasaden ble hevet med én etasje, slik at gesimsen fikk den samme høyden rundt hele bygningen. Et takopplett kom også opp mot på denne siden. Mot Strømgaten ble de enkeltstående arkene bundet sammen av mellomliggende vindu.

Også andre etater og bedrifter har hatt tilhold i bygningen, blant annet revisjonen og skattekontoret, samt en Mestermaling. Det er i dag fortsatt kommunale tjenester som holder til i bygget.

Figur 4: Kartutsnitt fra 1880, med den opprinnelige villaen vist i rødt, som en murbygning i to etasjer. Forlengelsen i sørvest er ennå ikke kommet opp. De blå linjene er dagens bebyggelse (Kilde: Bergen kommune, historiske kart).

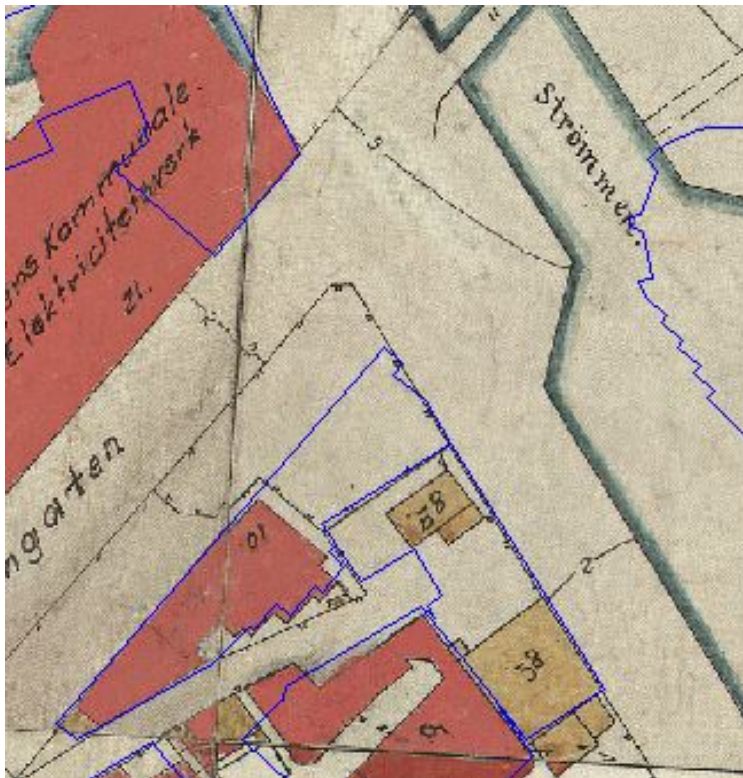
Figur 5: Foto av kontoret til Bergen Elektrisitetsverk, oppført 1916 og her fotografert mellom 1924-1926 (Kilde: UiB billedsamlingens database).

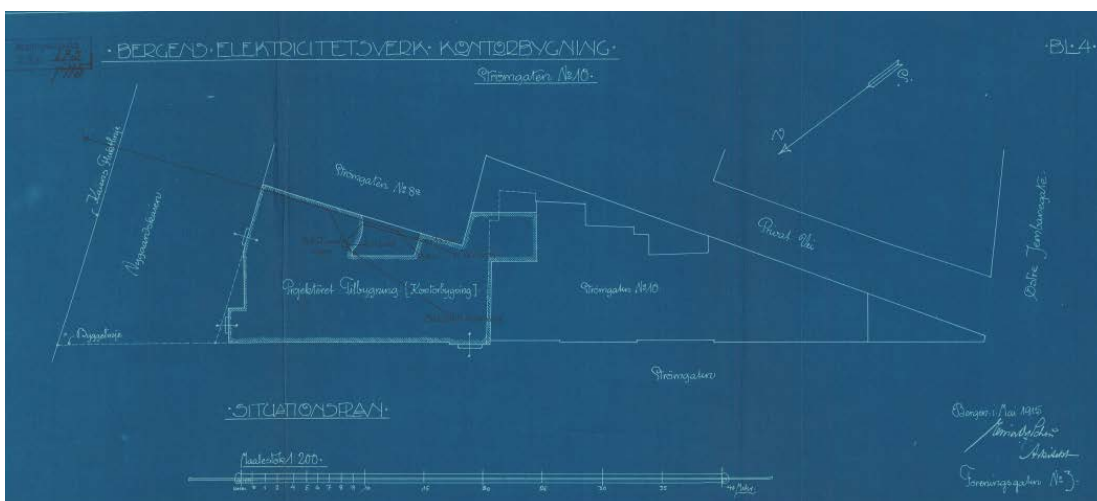
Vedr. Ominnredning B.E.V.'s Kontorbygning
Forandring av Fasade.

BERGENS ELEKTRISITETSVÆRK	
Tegnet av	<i>S. J.</i>
Godkjendt av	<i>H. Munnichsøen.</i>
Bergen 2/4-1932	

Figur 6: De to eldste bygningene fra 1880 og 1888, fotografert i 1932 (Kilde: Bergen kommune, byggesaksarkivet).

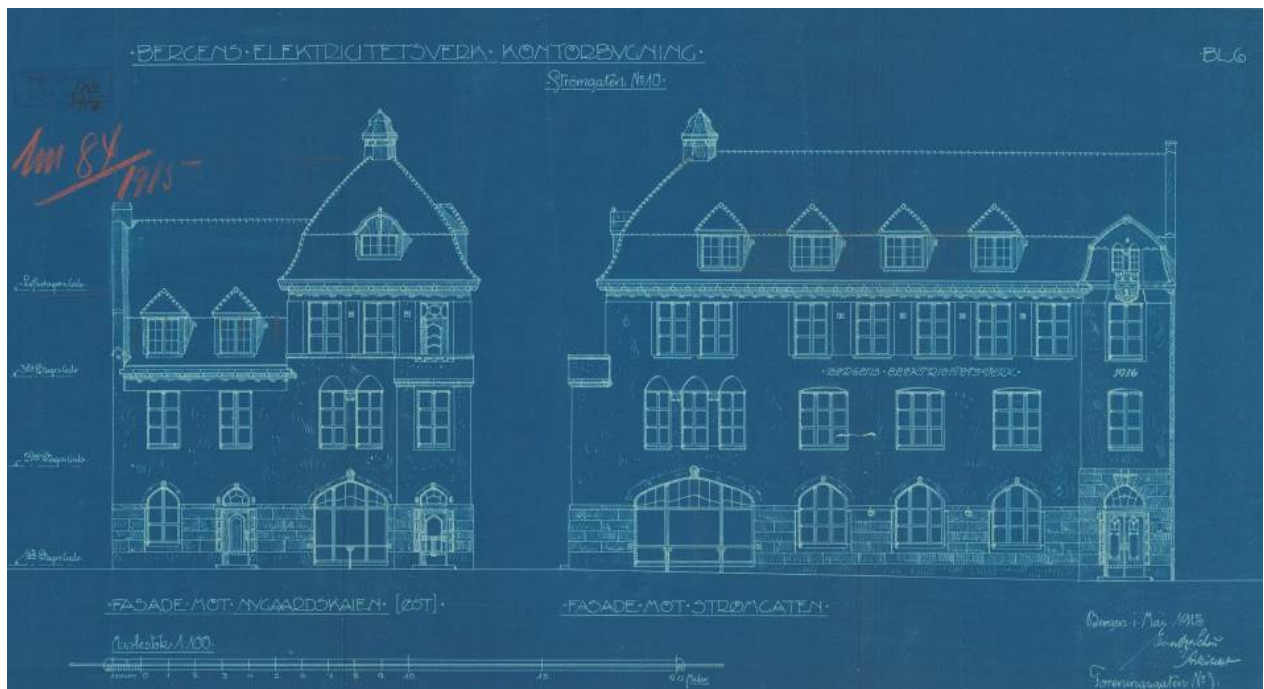
Figur 7: På kartutsnittet fra 1913 ser en at tilbygget i mur mot sørvest fra 1888 er tatt med. Det lille, gule feltet helt i enden viser at tilbygget her først var i tre (Kilde: Bergen kommune, kart fra 1913).

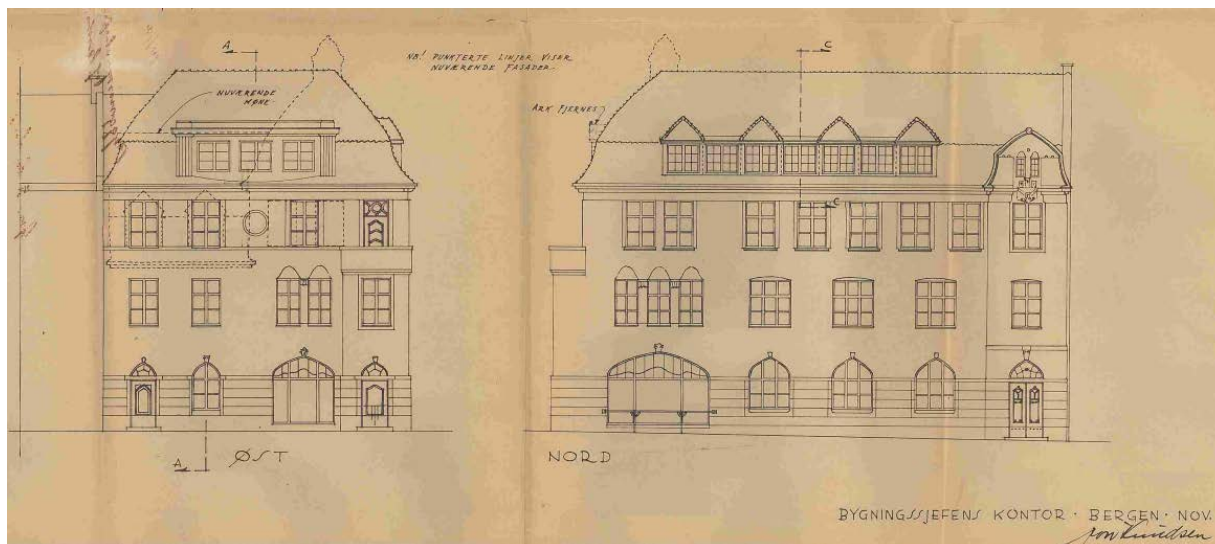
Figur 8: Situasjonsplan datert 1915 som viser den prosjekterte kontorbygningen mot Nygårdskaien og kaiens frontlinje (Kilde: Bergen kommune, byggesaksarkivet).

1880	Den eldste, midterste bygningen i nygotikk oppføres i to etasjer. Trolig oppført som villa (mulig beboelseshus) (Kilde: Henrik V. Achen).
1888	1880-bygningen forlenges mot sørvest med en bygning i én etasje med lignende fasadeuttrykk (verksted for malermesteren?)
1911	Bruksendring fra villa til kontor for elektrisitetsverket. Vindusutvidelser.
1916	Hjørnebygningen mot Vestre Strømkai oppføres i tre etasjer i nordisk nybarokk
1937	Hjørnebygningens loft blir bygget om med til dels store endringer i takflaten Kommunens reguleringsavdeling flytter inn, Bergen Lysverker flytter ut.
1946	1880- og 1888-bygningene påbygges til tre etasjer og eksteriøret endres vesentlig, til det som fremdeles er bygningenes hovedform.

Figur 9: Tabell som viser hovedtrekkene i Strømgaten 10 sin bygningshistorie.

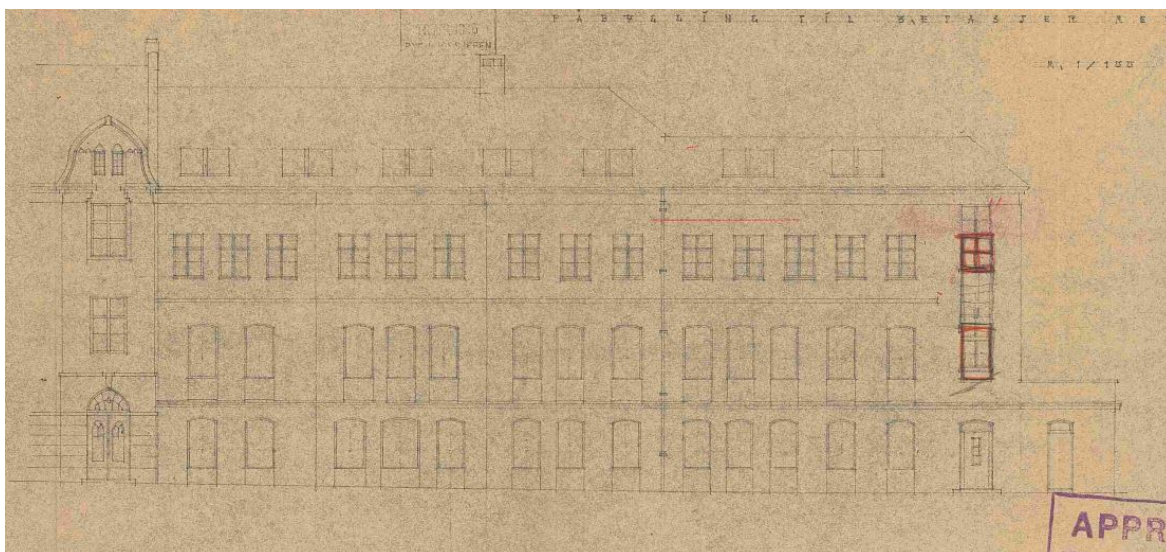

Figur 10: Tegningen over viser nybygget i Strømgaten 10, tegnet av Einar Oscar Schou i 1915 (Kilde: Bergen kommune, byggesaksarkivet).

Figur 11: Tegninger fra 1937, påbygg (Kilde: Bergen kommune, Byggesaksarkivet).

Strømgaten 10 har gjennom årene gjennomgått en del endringer, den største endringen skjedde i 1946 da det ble det søkt om å bygge på den en- og to-etasjers delen til 3 etasjer med innredet loft. Da ble bygget tilnærmet likt slik vi ser det i dag.

Figur 12: Tegning fra byggesaksarkivet i forbindelse med påbygging i 1946 (Kilde: Braarkiv).

Kartutsnittet som lå ved søknaden i 1946 viser også med svart skravur et ønsket tilbygg på en etasje som skulle anvendes som sykkelstall. De fikk ikke medhold når det gjaldt sykkelstallet – bygningsrådet forlangte at den vesentligste del av skurbebyggelsen skulle fjernes, og at arealet skulle beplantes med et tre. Derfor kan «avslutningen» av bygget fremstå som litt uavklart.

Ansvarlig søker for påbyggingen var byarkitekten, stillingen var i perioden 1927-1947 besatt av Kaspar Hassel.

Figur 13: Kartutsnitt fra søknaden i 1946 (Kilde: Braarkiv).

5.4 Bygningsbeskrivelse

Figur 14: Strømgaten 10 (Foto: Byantikvaren 2015).

5.4.1 Konstruksjon

Hele anlegget er oppført i teglsteinsmur. Takkonstruksjonen er opplagt som sperretak med pannetekking. Nye betongfundamenter er blitt innstøpt under gammelt murverk.

5.4.2 Fasader

1880- og 1888 bygningene: De to bygningene fremstår i dag som én lang bygning i tre etasjer, med et lite, lavt tilbygg i enden. Taket er valmet og ser ut til å ha grå betongtakstein. Det er ingen fasadedør i disse bygningene lenger, inngangen er lagt gjennom 1916-delen. Vinduene ligger på rekke noe urytmisk fordelt i fasaden. De har stikkbuert overdekning og nye vinduer med «kryssposten» imitert ved utenpåliggende sprosser.

Figur 15: Bygningene som delvis er fra 1880-tallet. Fasade mot Strømgaten, bygget på til 3 etasjer i 1946 med rekker av svakt buede vindusåpninger (Foto: Byantikvaren 2015).

Fasadene mot gate har mursteinsvegger som er malt hvite. Murverket fra 1880-tallet, dvs. det i første og i deler av andre etasje, er utført som spekkmurt tegl - med fugene som utstikkende, små «pølser». I tredje etasje er det flatere fuger mellom teglsteinene. Dette er spor som viser påbyggingen fra 1946. Rundt vinduene og som horisontale fasadebånd er teglen murt dekorativt med høy relieffvirkning. Dette er vakkert arbeid med stor virkning for fasadeuttrykket. Dersom en ser nøyer etter, kan en også finne spor etter den opprinnelige gavlfasaden i nygotikk fra 1880; litt til venstre for midten er et svakt fremskutt fasadeparti, og i andre etasje her står to søyler med kapitél (søylehode). Opprinnelig markerte disse gavlen og bygningens midtparti. Baksiden av bygningen er enkelt utformet med pussede overflater og enkelte felt i glassbyggestein.

Figur 16: Til venstre: I andre etasje er det to søyler som opprinnelig markerte midtgavlen på den nygotiske villaen fra 1880. Til høyre: Dekorativt murverk med høyt relieff (Foto: Byantikvaren 2015).

1916-bygningen: Dette er en hjørnebygning oppført i tre etasjer med mansardtak. I loftet og takflaten ble bygningen endret mye i 1937, og har i dag en sammenhengende vindusrekke mot Strømgaten og en bred ark mot Vestre Strømkai. Fasadene er grovpusset, et trekk ved nordisk nybarokk, og taket tekket med svart, glasert teglstein.

Bygningen hadde opprinnelig storrutede vindu med tre ruter i høyden, disse er i dag erstattet med nye vindu i krysspost-imiterende vindu. Buen i murverket over vinduene er også typisk for nordisk nybarokk. På hjørnet mot Vestre Strømkai er et opprinnelig karnapp med altan, og altandøren ser også ut til å være original med sprosset overlysvindu. Mot Strømgaten bryter et gavloppbygg gesimsen, og her ligger et originalt inngangsparti med påkostede eikedører og sprosset overlysfelt. Døren er rammet inn med kvaderstein, og byggeåret er markert i mellom andre og tredje etasje.

Figur 17: 1916-bygningen i nordisk nybarokk. Fasaden mot strømgaten har inngangspartiet lagt til høyre, markert i fasaden med et gavloppbygg. (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 18: Strømgaten 10 slik den fremstår i dag, et vellykket eksempel på sammenbygging. Til venstre i bildet er karnappet med altan, altandøren er trolig original (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 19: Inngangsdøren med steinsatt innramming (Foto: Byantikvaren 2015).

5.4.3 Interiør/planløsning

Hovedtrapp og bitrapp er utført i ildfaste materialer. I forbindelse med påbyggingen i 1946 ble den gamle bitrappen erstattet med en ny trapp med terrazzo (blanding av farget eller ufarget sement med marmorkorn mm). Trappene har jernrekkverk med håndløpere i eik og trinn i terrazzo og er godt bevart. Det har vært mange endringer innvendig ettersom bygget har hatt ulike funksjoner, lettvegger er satt opp og blitt revet, nye vegger er satt opp for å tilfredsstille nye «leieboere» sine krav til lokaler.

Figur 20: Til venstre, hovedtrappen, til høyre bitrapp mellom etasjene (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 21: Hvelvet (Foto: Byantikvaren 2015).

Det er til tross for alle endringer fortsatt noen originale detaljer. Blant annet er det hvelv i første og andre etasje, på tegningene er de benevnt som «ildfaste rum», i dag brukes disse som lager.

Det er også andre bevarte interiørdetaljer som blant annet dører og listverk.

Figur 22: Bildene viser historiske interiørdetaljer; profilerte brystninger og en eldre dør (Foto: Byantikvaren 2015).

I kjelleren, under gårdsplassen er det et fyr-rom som er intakt, nedgangen til kjellerrommet er gjennom en luke i gulvet, under luken er det et jerngitter over en smal jerntrapp som fører ned til fyr-rommet. Rommet under er stort, det har tre «avdelinger» uten dører mellom.

Figur 23: Bildene over viser nedgangen til fyr-rommet (Kilde: Foto, Byantikvaren 2015).

Figur 24: De tre bildene viser fyr-rommet i kjelleren, under gårdsplassen. Legg merke til de solide murveggene (Foto: Byantikvaren 2015).

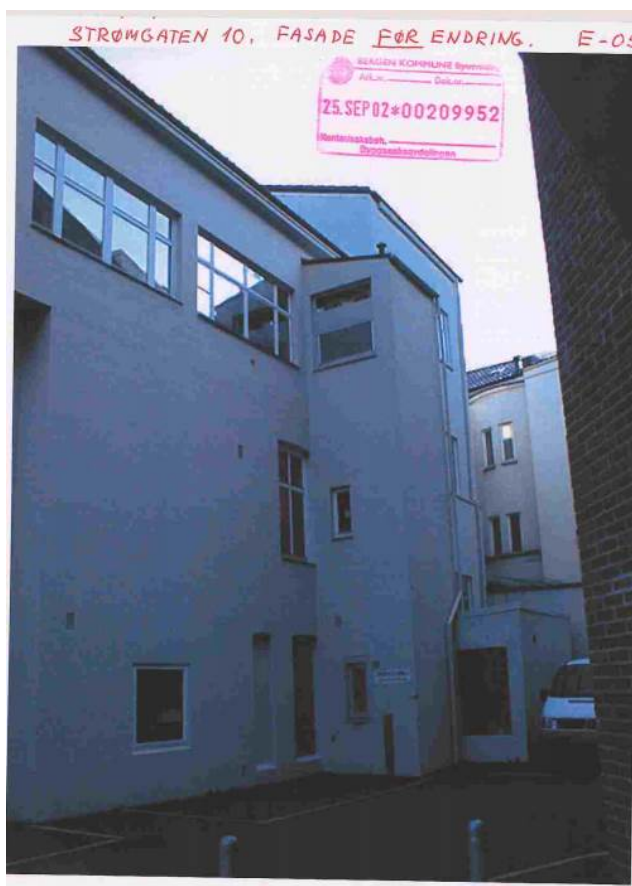
Figur 25: Overgangen mellom bygningen fra 1916 og det eldste bygget. Det er nivåforskjell i gulvet, og tykke solide murer markerer skiller mellom byggene. Bildet til høyre viser nyere innredning/ombygging (Foto: Byantikvaren 2015).

Figur 26: Bevaringsverdig ytterdør i eik (Foto: Byantikvaren 2015).

5.4.4 Uteområde

Allerede i byggesøknaden fra 1915 søkes det dispensasjon fra bestemmelser om gårdsplassens størrelse, det har også i tiden etterpå blitt søkt om ytterligere dispensasjoner på grunn av mindre tilbygg mot gårdsplassen. Fasadene mot bakgården har gjennomgått betydelige endringer, under vises foto fra fasaden før endring i 2002. Bildet til høyre viser dagens fasade mot bakgården.

Figur 27: Fasadene mot bakgården har gjennomgått betydelige endringer. Bildet til venstre viser fasaden før endring i 2002. Bildet til høyre viser dagens fasade mot bakgården (Kilde: Bergen kommune, Byggesaksarkivet og foto, Byantikvaren 2015).

6 Verneverdier og anbefalinger

Strømgaten 10 fremstår til tross for noen mindre heldige endringer som en bygning med høy arkitektonisk og arkitekturhistorisk verdi. Sammenbyggingen av de tre bygningene er utført slik at bygget fremstår som et helhetlig kompleks med forseggjorte detaljer.

Hjørnebygningen er et godt og lesbart eksempel på nordiske nybarokk stilarten i Bergen, med mange fine originaldetaljer og fasadene til dels godt bevart. Eksteriørmessig var endringene i taket likevel svært uheldig for byggets helhet.

De to bygningene fra 1880-tallet ble mye endret ved påbyggingen til tre etasjer i 1946, men påbyggingen er gjort med kvalitet og tilpasning, og viser i seg selv interessant påbyggingskikk. Det er særlig fasadene mot gate som er interessante, disse har høy estetisk verdi, og høy håndverkshistorisk verdi som fremkommer først og fremst i det flotte murverket. Sporene etter den første bygningen er også interessante, slik som søylene i andre etasje.

Deler av interiøret har også verneverdi, så som trapperommene og eldre dører og listverk.

Anbefalinger

Fasadene mot Strømgaten og Vestre Strømkai bør bevares og eventuelt tilbakeføres. Originale detaljer som eikedøren, altandøren i hjørnebygningen, murverket med den karakteristiske spekkmuringen og vindusåpninger bør bevares og bare erstattes dersom de er ødelagt, og da i tilsvarende material og utførelse. Listen er ikke uttømmende. Det som er igjen av opprinnelige detaljer i kontorene, trappeløp og dører bør også søkes bevart.

Dersom det skal foretas endringer eller rehabiliteringer på bygget ber vi om at Byantikvaren kontaktes for å diskutere forslaget.

7 Kilder

- Henrik V. Achen: Historisk arkitektur i Bergen 1850-1900, Magisterkonferens v/kunsthistorisk institutt, Aarhus Universitet Bergen-Århus, oktober 1981
- Bergen kommune, Historiske kart
- Bergen kommune, braArkiv.
- Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden: <https://askeladden.ra.no>
- Universitetet i Bergen, Billedsamlingen: <https://marcus.app.uib.no>
- SEFRAK
- Bygdebøker, byleksikon
- Historiske kart
- Byantikvarens Kulturminnegrunnlag
- Digitale ressurser, Bergen byleksikon,
- Billedsamlingen UIB, skråfoto, historiske flyfoto,
- Byarkivet, Statsarkivet
- Kommunedelplan for kulturminner 2010-2015. Stavanger kommune 2011.

BERGEN KOMMUNE

